

[Centrum Mariny Cvětajevové a expozice loutek - nové součásti Všenorské knihovny \[1\]](#)

Autor:

- [SAHÁNKOVÁ, Alena](#) [2]

Číslo:

- [2017, ročník 26, číslo 2](#) [3]

Rubrika:

- [Kolektivní členové informují](#) [4]

Klíčová slova:

- [Všenorská knihovna](#) [5], [výstavy](#) [6]

Region:

- [02 Středočeský region](#) [7]

Ve [Všenorské knihovně](#) [8] nově můžete navštívit také dvě expozice – jednak Centrum Mariny Cvětajevové, jednak expozici dobového loutkového divadla.

[9]

Logo Všenorské knihovny

Centrum Mariny Cvětajevové

Od 3. listopadu 2016, kdy bylo slavnostně otevřeno, je součástí Všenorské knihovny Centrum Mariny Cvětajevové.

Přibližuje život a dílo stejnojmenné ruské básnířky. Zaměřuje se zejména na období jejího života v Čechách a ve zdejším kraji. Součástí expozice je sbírka knižně vydaného díla básnířky v češtině

a dalších jazycích. Jsou zde k dispozici publikace o jejím životě, z nichž některé jsou skutečnými unikáty. Knižní sbírku doplňují díla jejích oblíbených autorů. Všechny knihy jsou přístupné prezenčně v čítárně knihovny a je možné je dohledat v [online katalogu Všenorské knihovny](#) [10]. Tato cenná sbírka je výsledkem mnohaletého úsilí Galiny Vaněčkové, autorky knih o Marině Cvětajeové, uznávané odbornice, s kterou úzce spolupracujeme. Vzhledem k tomu, že knihy v expozici jsou umístěny na vyvýšených policích, časem se ukázalo, že je třeba zpracovat jejich podrobný seznam pro expozici i na web.

Marina Cvětajeová

[11]

Galina Vaněčková se stala neoficiálním členem našeho knihovního týmu, který tvoří Jana Müllerová, Eliška Reitspiesová a Alena Sahánková. S ní blíže poznáváme nejen básnířku, ale i zajímavou kuchyni, neboť naše pracovní setkání Galina často zpestří nějakou specialitou. Největší úspěch měla ořechová marmeláda z Gruzie. Naše vztahy jsou přátelské a setkání příjemná, takže nám ani nepřijde, že vlastně pracujeme.

Centrum vznikalo již od podzimu 2015 na základě spolupráce obce Všenory, Všenorské knihovny a dnes již zaniklé Společnosti Mariny Cvětajevové. Na vzniku expozice se podíleli Galina Vaněčková, Mirko Vaněček, Andrej Kuročkin a Inna Kuročkinová. Původní návrh prostor expozice je od Iva Segeti, návrh dále rozpracoval a realizoval ředitel Centra současného umění DOX Leoš Válek za spolupráce Galiny Vaněčkové. Pro celou akci bylo klíčové pochopení a podpora vedení obce.

[12]

Reliéf básnířky od Jana Mageta umístěný v prostorách knihovny

[13]

Expozice Centra Mariny Cvětajevové

Jak to vypadá s Centrem Mariny Cvětajevové po více než půl roce činnosti?

Autobusy turistů zatím nejezdí, i když se o nich jedné pracovníci na obecním úřadě zdálo. Bylo jich prý tolik, že se před budovu úřadu nevešly! Zájemci o ruskou básnířku Marinu Cvětajevovou nás navštěvují v přiměřeném počtu. Nejčastěji přijíždějí vlakem z Prahy, z hlavního nádraží, poněvadž sídlíme blízko všenských vlakových zastávek, v budově obecního úřadu, která se jmenuje Na Závisti. Vlakem nám obdivovatelky básnířky, které přicestovaly z daleké Moskvy, přivezly sazenice trvalek s tím, že prosí o jejich zasazení k červené jeřabině, kterou jsme 5. listopadu 2016 na počest básnířky slavnostně umístili před budovou obecního úřadu. Strom je vidět z vlaku, a až povyroste, bude příjemně zakrývat stěnu domu.

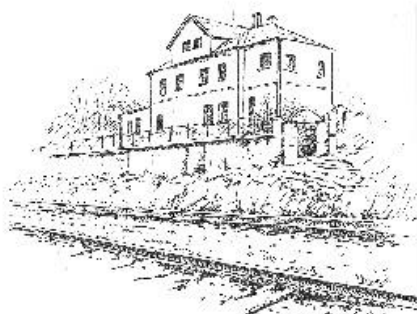
V současné době dokončujeme návrh nového webu Všenorské knihovny, kde bude mít Centrum Mariny Cvětajevové přední místo. Máme připraveny i propagační letáky v češtině a ruštině, chystáme i text v angličtině. Galina Vaněčková – s pomocí přátel ze zahraničí – zajistila překlad podrobného katalogu k výstavě do angličtiny a francouzštiny.

Jsme také v kontaktu s Evou Miláčkovou, scénáristkou pořadu o Marině Cvětajevové, ve kterém účinkují Radka Tesárková a Alfred Strejček.

Na veletrhu [Svět knihy 2017](#) [14] přednesla Galina Vaněčková příspěvek o básnířce. V současné době připravuje příspěvek na mezinárodní konferenci v Moskvě. Pražský knižní veletrh byl i příležitostí k uvedení našich propagačních letáků. Ty se tak vydávají do světa nejen v elektronické podobě, ale i v podobě tištěné. Doufáme, že k nám přilákají další návštěvníky.

"Vlak tady pořád stává. Nádraží se moc nezměnilo. Možná směr některých cest a chodníků také ne. Kdybyste šla od nádraží vlevo, přišla byste k místní knihovně. Tam byste našla nejen pár svazků své poezie a odborných knih o sobě, ale i paní knihovnici..."

Letní speciál: Dopis Mariny Ivanovny Cvetajevy
/Martin Jára 14. 7. 2007

Kresba Drahomír Majer

CENTRUM MARINY CVĚTAJEVOVÉ

dokumentuje život a dílo významné ruské básnířky. Zaměřuje se zejména na období jejího života v Čechách a ve zdejším kraji. Součástí expozice je sbírka knižně vydaného díla básnířky v různých jazycích. Dále jsou zde k dispozici publikace o životě Mariny Cvětajevové, z nichž některé jsou opravdu unikátní. Knižní sbírku doplňují také díla jejích oblíbených autorů. Všechny knihy jsou přístupné prezenčně v čítárně knihovny, je možné je dohledat v on-line katalogu Všenorské knihovny. Centrum vzniklo v roce 2016 na základě spolupráce obce Všenory, Všenorské knihovny a dnes již zaniklé Společnosti Mariny Cvětajevové. Na vzniku expozice se podíleli: Galina Vaněčková, Mírko Vaněček, Andrej Kuročkin a Inna Kuročkinová. Původní návrh prostor expozice je od Iva Segeti, návrh dále rozpracoval a realizoval ředitel Centra současného umění DOX Leoš Válka za spolupráce Galiny Vaněčkové.

Všenorská knihovna
budova obecního úřadu
U silnice 151, 252 31 Všenory
607 263 700, 25771 1010
knihovna@vsenory.cz

OTEVÍRACÍ HODINY

Pondělí 8:00 – 11:00 13:30 – 18:00
Středa 13:30 – 18:00
Sobota 9:00 – 12:00

CENTRUM MARINY CVĚTAJEVOVÉ

VŠENORSKÁ KNIHOVNA
A INFORMAČNÍ CENTRUM
BEROUNKA

Marina Cvětajevová na reliéfu od Jana Mageta (prostory Všenorské knihovny)

MARINA CVĚTAJEVOVÁ

Významná ruská básnířka počátku 20. století (1892–1941) žila v letech 1922 až 1925 v Čechách, z toho většinu času v Horních Mokropsích a ve Všenorech, kde přišel na svět její syn.

České období je označováno jako vrchol její tvorby. První básnickou sbírku vydala v sedmácti letech. Psaní se věnovala každý den ráno, nezávisle na složitých životních podmínkách.

V její tvorbě se promítají dramatické životní události – úmrtí dcery, emigrace, okupace Československa, tragická léta po návratu do vlasti, ale také láska k blízkým a hloubka její duše.

Na domě v Chaloupkách v Všenorech byla v roce 2012 odhalena pamětní deska, na které je noční vzkaz básnířky pro manžela, nebo-li „nákupní seznam pro manžela, doplněný kresbami“

V básních „Čechám“, které vznikly v letech 1938–39 se objevují verše, které jsou obžalobou nacismu. Je zde vyjádřen vřelý vztah básnířky k Československu.

Marina Cvětajevová Verše Čechám

Vzali nám prameny i hory,
lučiny vzali, vzali bory,
a co je víc než zemský ráj:
Vzali i boj za rodný kraj.
Blížkost i dálku, lásky, dlaně odhodlané,
a sny i zbraně...
Pohrdám, to zbylo jen,
je ten kraj dosud vyzbrojen.

(překlad Jiří Turek)

Pohled do expozice. Foto: Lukáš Kliment

Verše o Magdaléně

Neptám se na tvůj život dlouhý,
splnil jsem slib věšteckých úst.
Bosý jsem byl. Tys obula mě nohy
dešti svých vlasů
A slz.

(překlad Hana Vrbová)

Pohled do expozice. Foto: Lukáš Kliment

V expozici je možno zakoupit

Vaněčková, Galina, Kuročkin, Andrej, Kuročkinová, Inna. **Centrum Mariny Cvětajevové: Centrum Mariny Cvětajevové.** Praha: Společnost Mariny Cvětajevové, 2012. (Katalog k expozici)

Vaněčková, Galina, Kuročkin, Andrej, Kuročkinová, Inna, Vaněček, Mirko. **Praha Mariny Cvětajevové: průvodce po místech pobytu M. Cvětajevové v Praze a blízkém okolí 1922–1925.** Praha: 2013.

Poslední dopis vyčerpané a nemocné Mariny Cvětajevové synovi Georgijovi

[16]

Propagační leták Centra Mariny Cvětajevové

A co poezie, která s činností Centra Mariny Cvětajevové souvisí?

Koncem roku 2016 proběhl v sále Vladimíra Holana, s kterým knihovna sousedí, večer s Janem Skácellem nazvaný *A znovu láska*. Vystoupili na něm Josef Somr, Hana Kofránková a Jiří Šlupka Svěrák. Na 31. března 2017 jsme opět připravili i večerní program pro dospělé, tentokrát s názvem *Večer s múzou*. Výtvarné umění zastoupila Dana Sahánková s prezentací o malování ostrým hrotem na plátno. Hana Kofránková se studentkami z DAMU recitovaly – kromě jiného i básně Mariny Cvětajevové. Navíc předvedly, jak probíhá zápočet z literárního přednesu. Jiří Stivín, známý všenorický flétnista a jazzman, to v závěru večera rozbalil tak, že jsme skoro ani nedýchaly. To byl nádherný zážitek.

Na podzim – u příležitosti narozenin básnířky – chystáme slavnostní odpoledne plné poezie a hudby. Rádi bychom u nás přivítali básníka Petra Borkovce.

Na poezii myslíme i při akvizici knih, a to především dětských. Do Všenorské knihovny pravidelně docházejí děti ze všenorické školy s učiteli a i s rodiči. Nenápadně se je snažíme zapálit pro básničky. I když je Deník malého poseroutky u nich jednička, snažíme se, aby je zaujala i pěkná básnička.

První zkušenosti s návštěvníky

Přijíždějí nadšení Rusové, a to odborníci i obdivovatelé básničky, Češi spíše z Prahy nebo ze Všenor a okolí. Centrum Mariny Cvětajevové otevíráme při všech knihovnických akcích a je možné jej kdykoliv na požádání navštívit v době otevírací doby Všenorské knihovny nebo po dohodě s námi. Pracovnice obecního úřadu také expozici ochotně otevrou.

Podělíme se i o dva nejhezčí zážitky:

Koncem února 2017 do Všenor zavítali manželé z Vídně. Oba mají rakouské i české kořeny. Naším literárním muzeem byli doslova nadšeni. Všimli si citace jednoho z nejvýznamnějších německy píšících lyriků, Reinera Maria Rilkeho, která je na stěně expozice: „Ty jsi podivuhodná, Marino... Jsi vždy v právu, Marino. A v tom je tvoje nepřetržitě právo na nekonečnost. Jsi velká hvězda.“ Básnířka, která si korespondovala s básníkem takového formátu, jakým je Rilke, musela podle nich být významnou osobností. (Do té doby o ní neslyšeli.) Líbilo se jim spojení expozice se Všenorskou knihovnou, kterou si také prohlédli. Paní Marie několikrát zopakovala, že to je její nejhezčí zážitek u nás. Dodala, že se ve Vídni setkala s pozůstatky knih z knihoven, které bývaly součástí českých činžovních domů. Jednalo se o knihovny, které v době své slávy zabíraly celou místnost a byly v každém takovém domě.

Do Všenorské knihovny přišli i manželé žijící ve Švýcarsku. Do Všenor jezdí na léto. Universitní profesor se trochu nudil, když si jeho žena vybírala v české beletrii. Provedla jsem ho knihovnou a pak nabídla naši expozici. Podíval se od dveří a utrousil, že o Cvětajevové v životě neslyšel. Dál ani nešel. Po několika týdnech se nečekaně objevil v knihovně a hned se hrnul do expozice. Přiznal, že si básnířku našel na internetu, koupil si knihu a je nadšen. V expozici pobyl dlouho a spokojeně odcházel s naším průvodcem po místech pobytu básnířky v Čechách.

Co k tomu dodat? Bude to ještě hodně práce, než k nám přijede první autobus, ale pevně věříme, že se tak někdy stane a na obecním úřadě to nevyvolá zděšení.

Centrum Mariny Cvětajevové je otevřeno v otevíracích hodinách Všenorské knihovny (pondělí 8.00–11.00, 13.30–18.00, středa 13.30–18.00 a sobota 9.00–12.00).

Všenorská knihovna je neprofesionální knihovna, ale snažily jsme se s kolegyněmi rozšířit otevírací hodiny alespoň na 15 hodin týdně. Podařilo se nám udržet sobotu dopoledne, což si naši uživatelé moc pochvalují.

Pro zájemce máme připraveny ke koupi dvě knihy k tématu, a to katalog k výstavě a průvodce:

- VANĚČKOVÁ, Galina, KUŘOCKIN, Andrej, KUŘOCKINOVÁ, Inna. *Centrum Mariny Cvetajevové: Centr Mariny Cvetajevovj*. Praha: Společnost Mariny Cvetajevové, 2012.
- VANĚČKOVÁ, Galina, KUŘOCKIN, Andrej, KUŘOCKINOVÁ, Inna, VANĚČEK, Mirko. *Praha Mariny Cvetajevové: průvodce po místech pobytu M. Cvetajevové v Praze a blízkém okolí 1922–1925*. Praha, 2013.

Expozice dobového loutkového divadla

Před dvaceti lety přivezla Jana Čiháková, bývalá učitelka všenských školy, do knihovny krabice s loutkami a zbytky školního loutkového divadla. Položila je na stůl s tím, že je našla na půdě staré školy. Dává je do knihovny a věří, že o ně bude řádně postaráno. Byl to zbytek původního rozsáhlého divadla, které bylo bohužel postupně na půdě staré školy rozebráno. V následujících letech se krabice spolu se Všenorskou knihovnou dvakrát stěhovaly a v současných prostorách odpočívaly dva roky ve skříni. Na jaře letošního roku nás napadlo divadlo vystavit v čítárně ve dvou prosklených vitrínách.

Školní loutkové divadlo (Loutková scéna) v Horních Mokropsích bylo založeno v roce 1929. Divadlo se do školy dostalo jako soukromý majetek. Ve škole navíc v té době působil učitel Jindřich Zikmundovský, který byl vášnivým milovníkem živého i loutkového divadla. Kašpárek a Hurvínek byli v jeho podání nezapomenutelní. Společně s řídícím učitelem Bezděkem řídili chod Loutkové scény.

Pokladníkem „Loutkového fondu“ se stal pan Kratochvíl, který pomáhal nejen hmotně, ale

i v získávání obliby divadla mezi dětmi i dospělými. Slavnostní zahájení proběhlo 28. října 1929, kdy byla uvedena hra Báj o svobodě. Příjem do pokladny z představení byl 203,80 Kč. Výtěžek z odehraných představení byl dáván z menší části na zařízení divadla, z větší pak např. na školní knihy do dětské i učitelské knihovny, učební pomůcky, almary na obuv, zahrádky na okna, vymalování školního kabinetu. Z těchto peněz se podařilo zakoupit i mnoho obrazů k výzdobě školy. V přesně vedené knize příjmů a vydání „Loutkového fondu“ byl tento inventář uveden. Děti platily za představení 1 Kč a dospělí 2 Kč. Divadelní představení byla nejen zdrojem poznání a zábavy, ale sbližovala školu s rodiči a veřejností. Byla tak oblíbená, že představení se musela vždy dvakrát opakovat. Jinak velká třída totiž nestačila pro všechny zájemce.

Byla to pravděpodobně doba největší slávy zdejší Loutkové scény. Zázemí divadla tvořil kabinet v prvním patře školy. V kabinetu bylo jeviště, které se otevíralo do sousední třídy. Ta sloužila jako hlediště. Zdá se neuvěřitelné, že se při představení do třídy najednou vešlo přes sto dětí a dospělých. Představení byla hrána pro žáky i pro veřejnost. Oblíbené byly hry s vlasteneckou tematikou.

[17]

Fotografie z představení

Např. v sobotu 21. října a v neděli 22. října 1939 se hrála Lucerna Aloise Jiráska. Celkem čtyři představení navštívilo celkově 328 návštěvníků. Vybralo se 1 027 Kč. Hra byla úspěšná a byla důkladně připravena jak po stránce herecké, tak z hlediska osvětlení, ozvučení i výpravy.

[18]
Herci před loutkovým divadlem

[19]

[20]
Zákulisí divadla při představení

[21]

Šťastné děti

Hrdiny odehraných představení byli mj. Kašpárek, Zlatovláska a Spejbl a Hurvínek. Podle pamětníků se však loutkové divadlo hrávalo ještě v šedesátých letech.

Ve Všenorské knihovně máme k dispozici několik fotografií získaných z Alba fotografií z Obecné školy v Horních Mokropsích, které bylo kolegy a přáteli věnováno slečně učitelce Martě Ornsteinové v upomínku na šťastné doby přátelství v letech 1937–1939. Slečna učitelka se z koncentračního tábora bohužel už nevrátila. Druhý exemplář alba je jako velká vzácnost uložen ve Všenorské knihovně. V loňském roce bylo album digitalizováno.

Expozice věnovaná loutkovému divadlu

S loutkami už není bohužel možné divadlo hrát, ale i tak mohou potěšit naše čtenáře či pamětníky představení.

Závěrem

Centrum Mariny Cvětajevové i malá expozice zachráněného loutkového divadla souvisí s dlouhodobým zájmem Všenorské knihovny o regionální informace. Speciální fond regionální literatury budujeme přes dvě desítky let. V knihovním fondu, který obsahuje přes 15 tisíc svazků, zastupuje regionální literatura nemalou část.

V současné době se více zapojujeme i do života regionu. Již potřetí jsme se např. zúčastnili [Královského průvodu Karla IV.](#) [25] Letos jsme poprvé nesli nový všenorský historizující praporec. Všenorská knihovna shromažďuje informace i symbolech obce a v čítárně jsou uloženy prapory obce i prapor Všenorské knihovny. K dispozici je svázaná rešerše *Znak a prapor Obce Všenory*, kde jsou všechny dokumenty související se schvalováním znaku a praporu (včetně návrhů), získané z Parlamentu.

Dva dny jsme putovali s Královským průvodem Karla IV. obcemi a městy, jejichž historii a život v knihovně sledujeme a svou cestu zakončili v Kapli svatého Kříže na Karlštejně, kam byly zpět uloženy kopie královských klenotů.

Žijeme v kraji, který má úžasnou historii a našim cílem je přispět k jejímu uchování a ožívání.

Obrazový doprovod pochází z archivu Všenorské knihovny.

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-2/centrum-mariny-cvetajevove-expozice-loutek-nove>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-2/centrum-mariny-cvetajevove-expozice-loutek-nove>
- [2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/sahankova-alena>
- [3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-2>
- [4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/kolektivni-clenove-informuji>
- [5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/vsenorska-knihovna>
- [6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/vystavy>
- [7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/regiony/02-stredocesky-region>
- [8] <http://www.vsenory.cz/knihovna-infocentrum/>
- [9] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova12.jpg>
- [10] <http://katalog.vsenory.cz/>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova13.jpg>
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova14.jpg>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova3.jpg>
- [14] <http://sk2017.svetknihy.cz/>
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova1.jpg>
- [16] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova2.jpg>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova7.jpg>
- [18] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova8.jpg>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova9.jpg>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova10.jpg>
- [21] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova11.jpg>
- [22] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova15.jpg>
- [23] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova16.jpg>

[24] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/167/sahankova17.jpg>

[25] <http://www.pruvodkaiv.cz/>